

Tři oči a 142 končetin

Podivné listonohy v Česku zachraňují závody terénních vozů

Listonohové jsou taková žijící vzpomínka na minulost. Vznikli před 200 miliony lety, sdíleli tedy naši planetu s dinosaury. Jenže v české přírodě je to s nimi kvůli změnám v krajině špatné - bez pomoci lidí by nepřežili.

Kriticky ohrožený korýš se u nás vyskytuje především v kalužích na bahnitých cestách. Proto se mu dříve obzvlášť dařilo v místech, kde cvičila armáda s těžkou technikou. Když ale vojska odešla, zmizel také. Kvůli jeho záchraně se tento víkend koná závod aut v Babinech na Litoměřicku. Auta vedle „výroby kaluží“ zároveň roznášejí po celé oblasti vajíčka listonohů - díky tomu se mohou tyto bizarně vypadající korýši šířit z jedné louže do druhé.

Co je listonoh zač?

Listonoh je jeden z nejstarších živočichů dosud žijících na Zemi. Poprvé se listonohové na Zemi objevili před asi 200 miliony lety, v době druhohor, tedy v době plazů a dinosaurů - na řadě fosilií jsou zachyceni přímo vedle sebe.

Existuje jich několik druhů, měří od několika milimetrů až po 10 centimetrů. Jsou to tvorové specializovaní na přežívání nepříznivých podmínek - dokázali se vypořádat s několika změnami klimatu a většinou velkých vymírání druhů. Jejich schopností je totiž vydržet mráz i sucho po dobu delší než 30 let - v tomto stavu mohou přežívat doby nepříznivých klimatických stavů i nedostatku přírodních zdrojů.

Tvor s pravěkými parametry

Listonoh je vlastně korýš, jeho blízkými příbuznými jsou například krevetky nebo třeba podobně ohrožení ostreopové. Že je to tvor z počátků času, naznačuje rovnou několik jeho vlastností. Má například tři oči - tedy něco, co je v „moderní přírodě“ krajně nezvyklé.

Dokáže se rozmnožovat pohlavně, ale když je to potřeba, funguje také jako hermafrodit (produkuje vajíčka i spermie) a může se množit i pomocí parthenogeneze - tedy jen pomocí neoplozených vajíček.

Spojenec lidstva

Mohlo by se zdát, že tento tvor nemá pro člověka žádný význam. Ale to je omyl, některé druhy listonohů zachraňují miliony lidských životů - o to větším problémem je jejich vymírání. V Africe se totiž listonohové živí larvami komárů, které přenáší smrtící západonilskou horečku. Toto onemocnění má u člověka až patnáctiprocentní úmrtnost - každá zlikvidovaná larva má velkou cenu.

V Japonsku si zase listonohů váží proto, že v místech, kde se pěstuje rýže, likvidují řasy.

<https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/1941246-tri-oci-a-142-koncetin-podivne-listonohy-v-cesku-zachranuji-zavody-terennich-vozu>

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.